

CZU [780.8:780.61/.66]:001.891(478)

785.7:001.891(478)

DOI: <https://doi.org/10.55383/digimuz2023.07>

CHICIUC NATALIA¹³

doctor în studiul artelor și culturologie,
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice,
Chișinău, Republica Moldova
ORCID ID 0000-00s03-2069-855x

REPERE BIBLIOGRAFICE ÎN CERCETAREA MUZICII INSTRUMENTALE DE CAMERĂ A COMPOZITORULUI GHEORGHE NEAGA

BIBLIOGRAPHICAL REFERENCES IN THE RESEARCH OF GHEORGHE NEAGA'S INSTRUMENTAL CHAMBER MUSIC

Compozitorul Gheorghe Neaga a contribuit semnificativ la îmbogățirea repertoriului autohton de muzică instrumentală de cameră semnând un șir de miniaturi, sonate, trio-uri, cvartete și suite pentru diverse ansambluri instrumentale. În scopul cercetării celor mai reprezentative creații ale muzicanului și, în mod implicit, în sensul aprecierii adecvate a contribuției în domeniu din perspectiva recunoașterii valorii pe care o prezintă figura creatoare a acestuia, orice investigație va porni cu studierea lucrărilor bibliografice de rigoare găsite în bibliotecile chișinăuiene, în mediul online sau în diverse instituții din afara țării. Destul de numeroase, toate sursele consultate trebuie împărțite metodic în câteva categorii: articole publicistice, ediții enciclopedice de tip biografic, studii științifice și monografii, precum și în diverse alte publicații de referință din literatura de specialitate națională și internațională.

Cuvinte-cheie: Gheorghe Neaga, muzică instrumentală de cameră, bibliografie, monografie, studiu științific, publicație, literatură de specialitate

The composer Gheorghe Neaga has a significant contribution to the enrichment of the autochthonous repertoire of instrumental chamber music by signing a series of miniatures, sonatas, trios, quartets and suites for various instrumental ensembles. In order to research the musician's most representative opuses and, implicitly, in the sense of an adequate appreciation of the contribution in the field from the perspective of recognizing the value presented by his creative figure, any investigation will start with the study of the recommended bibliography found in the libraries from Chișinău, in the online environment or in various institutions outside the country. Quite numerous, all the consulted sources must be methodically divided into several categories: journalistic articles, biographical encyclopedic editions, scientific studies and monographs, as well as in various other publications from the national and international specialized literature.

Keywords: Gheorghe Neaga, instrumental chamber music, bibliography, monograph, scientific study, publication, specialized literature

---

¹³ chiciuc.natalia@yahoo.com

Introducere. Dezvoltată pe o arie extinsă de stiluri și genuri, muzica instrumentală de cameră se găsește în repertoriul fiecărui compozitor preocupat de valorificarea camerală a unor conținuturi sonore, constituind un autentic laborator artistic în care autorul fie își aplică cunoștințele acumulate în baza tiparelor tradiționale, fie depășește limitele acestora, optând pentru ceva nou.

Un exemplu elocvent în acest sens este repertoriul instrumental de cameră al lui Gheorghe Neaga. Compunând un număr însemnat de miniaturi, sonate, trio-uri, cvartete și suite pentru diverse ansambluri instrumentale, acesta a participat la fundamentarea coordonatelor tradiționale autohtone de exprimare muzicală, dar s-a arătat interesat și de o preschimbare și chiar înnoire a acestora.

În scopul evidențierii unei autentice valori pe care o poartă muzica instrumentală de cameră semnată de Gheorghe Neaga, în articolul de față se va prezenta un șir de studii și cercetări grupate după câteva criterii. De primă mână vor fi considerate monografiile, studiile științifice, articolele publicistice și edițiile enciclopedice de tip biografic — toate editate în limbile română sau rusă — consacrate lui Gheorghe Neaga sau unor probleme de muzicologie ce vizează direct creația acestuia. Însă nu mai puțin importante sunt cercetările fundamentale elaborate de savanți din diferite țări în limbile română, engleză, germană, franceză și rusă asupra genurilor cameral-instrumentale, asupra formelor muzicale și a tipurilor de scriitură, a stilurilor sau tehnicilor componistice.

Activitatea lui Gheorghe Neaga în articole publicistice și ediții enciclopedice. Gheorghe Neaga a fost, mai ales în perioada anilor '70–80, unul dintre cei mai frecvent prezenți artiști pe paginile publicisticii autohtone. Ziare și reviste de specialitate ca *Literatura și arta*, *Gazeta de seară*, *Curierul de seară*, *Tinerimea Moldovei*, *Nistru*, *Moldova socialistă* sau *Arta* au inclus cronici și articole de omagiu semnate de Zenovii Stolear, Evghenii Cletinici, Vladimir Axionov, Efim Tcaci, Nissan Shechtman, Tudor Colac, Galina Cocearova, Victoria Melnic¹⁴ ș.a.¹⁵ Autorii fie și-au dedicat textele în totalitate activității compozitorului, fie s-au concentrat pe detalii informative sau critice despre noile creații cameral-instrumentale ale acestuia, comunicând sporadic și despre felul în care s-au petrecut premierele pe anumite scene.

Publicațiile enciclopedice sunt la fel de utile procesului de cunoaștere a activității lui Gheorghe Neaga și în special a muzicii sale instrumentale de cameră. De-a lungul timpului, numele muzicianului a fost inclus în ediții de tip enciclopedic sovietice precum *Literatura și*

---

¹⁴ STOLEAR, Z. Gheorghe Neaga. În: *Молдова социализмэ*. 26 noiembrie, 1959, p. 6.; СТОЛЯР, З. Дебют молдавского композитора. В: *Советская музыка*. №10, 1959, с. 56–58; CLETINICI, E. Creație înseamnă căutare: Gheorghe Neaga — compozitor din Moldova. În: *Gazeta de seară*. 26 martie, 1982, p. 3; AXIONOV, V. Gheorghe Neaga. În: *Arta '92*. Chișinău: Litera, 1992, p. 144; TCACI, E. În floarea talentului. În: *Молдова социализмэ*. 19 martie, 1972, p. 4; TCACI, E. Unele particularități ale procesului componistic: despre activitatea compozitorilor Moldovei. În: *Nistru*. Nr.4, 1975, p. 152–155; TCACI, E. Vigoarea talentului: compozitorul Gheorghe Neaga la 60 de ani. În: *Молдова социализмэ*. 24 martie, 1982, p. 4; SHECHTMAN, N. Maturizare. În: *Chișinău. Gazeta de seară*. 8 martie, 1972, p. 3; COLAC, T. Compozitorul moldovan Gheorghe Neaga. În: *Tinerimea Moldovei*. 21 martie, 1971, p. 8; COCEAROVA, G. Problema reprezentării stilului muzical local. În: *Pagini de muzicologie*. Chișinău: Șearec-Com, 2002, p. 5–8; MELNIC, V. Gheorghe Neaga, un septuagenar în plină activitate de creație. În: *Literatura și arta*. 19 martie, 1992, p. 6.

¹⁵ O listă completă a referințelor despre Gheorghe Neaga în publicistica autohtonă și cea din URSS se găsește în Biobibliografie [1].

arta Moldovei, *Enciclopedia sovietică moldovenească* sau *Enciclopedia muzicală*¹⁶ sau în lexicoane și cataloage semnate ori alcătuite de Vladimir Degtiariov, Zenovii Stolear, Gleb Ciaicovschi-Mereșanu, Serafim Buzilă, Viorel Cosma, Irina Ciobanu-Suhomlin sau Larisa Balaban¹⁷. Și tot la această categorie se raportează și o biobibliografie editată în 2001 de Biblioteca Națională a Republicii Moldova în cadrul colecției *Moldavica* [1]. Deși nu este o ediție completă, aceasta oferă, totuși, suficiente informații despre creația lui Gheorghe Neaga în domeniul instrumental de cameră.

Monografiile și studii științifice închinete creației lui Gheorghe Neaga. Informative sau documentare, studiile științifice și monografiile existente la ora actuală fie sunt consacrate integral figurii lui Gheorghe Neaga sau anumitor creații din repertoriul său, fie includ treceri în revistă din perspectiva unor investigații concentrate pe tematici particulare sau, dimpotrivă, generalizatoare.

Dintre monografiile dedicate completamente personalității muzicianului se evidențiază cea semnată de Zenovii Stolear [2]. Apărută în 1973 la Chișinău, în colecția *Compozitorii Moldovei Sovietice*, aceasta este o a doua ediție, evident îmbunătățită, a aceleiași lucrări tipărită pentru prima dată în 1959 la Moscova¹⁸. Cartea cuprinde informații biografice, precum și câteva compartimente cu analize ale unor opusuri, grupate pe genuri. Din muzica instrumentală de cameră sunt examinate aici prima sonată pentru vioară și pian și primul cvartet de coarde, suitele pentru pian, cele pentru cvartet de coarde și pentru orchestră de coarde, și două cicluri de piese pentru pian sau vioară și pian, pentru care muzicologul oferă succint ori în detaliu informații despre caracter, tematism sau forme.

Alte două surse importante pentru cercetarea muzicii instrumentale de cameră a lui Gheorghe Neaga sunt semnate în anii '80 de Evghenii Cletinici. Cu un evident caracter monografic, ambele studii sunt incluse în ediții colective dedicate compozitorilor autohtoni — în cazul publicației *Compozitorii Moldovei Sovietice* [3] — și din întreaga URSS — în cazul culegerii *Compozitorii Republicilor Unionale* [4]. În primul figurează întâia sonată pentru vioară și pian, trio-ul pentru clarinet, vioară și pian, primele două cvartete pentru instrumente

---

¹⁶ Gheorghe Neaga. În: *Literatura și arta Moldovei: enciclopedie*. Vol.II. Chișinău: Redacția principală a enciclopediei sovietice moldovenești, 1986, p. 91; Gheorghe Neaga. În: *Enciclopedia sovietică moldovenească*. Vol.IV. Chișinău: Redacția principală a enciclopediei sovietice moldovenești, 1974, p. 544–545; Георгий Няга. В: *Музыкальная энциклопедия*. Т.3. Москва: Советская энциклопедия, 1976, с. 1062.

¹⁷ Георгий Няга. В: *Композиторы и музыковеды Молдавии: справочник*. Сост. ДЕГТЯРЕВ, В. Кишинев: Карта Молдовеняскэ, 1973, с. 42–43; Георгий Няга. В: *Композиторы и музыковеды Молдавии: библиографический справочник*. Сост. ДЕГТЯРЕВ, В. Кишинев: Тимпул, 1979, с. 62–64; СТОЛЯР, З. Георгий Няга. В: *Композиторы Молдавской ССР*. Сост. СКОБЛИОНОК, А. Москва: Советский композитор, 1960. с. 153–155; СТОЛЯР, З. Георгий Няга. В: *Композиторы Советской Молдавии: краткий биографический справочник*. Сост. Мануйлов М. Кишинев: Карта Молдовеняскэ, 1967, с. 112–114; Gheorghe Neaga. În: *Compozitori și muzicologi din Moldova: lexicon biobibliografic = Композиторы и музыковеды Молдавии: библиографический справочник*. Alcăt. CIAICOVSCHI-MEREȘANU, G. Chișinău: Universitas, 1992, p. 68–71; Gheorghe Neaga. În: BUZILĂ, S. *Interpreți din Moldova: lexicon enciclopedic (1460–1490)*. Chișinău: ARC, 1996, p. 310–311; Gheorghe Neaga. În: COSMA, V. *Muzicieni din România: lexicon*. Vol.VII. București: Editura Muzicală, 2004, p. 45–46; CIOBANU-SUHOMLIN, I. *Repertoriul general al creației muzicale din Republica Moldova (ultimele două decenii ale secolului XX)*. Chișinău: Cartea Moldovei, 2006. 330 p.; BALABAN, L. *Creații muzicale ale compozitorilor din Republica Moldova în biblioteca orchestrei simfonice a Filarmonicii Naționale S. Lunchevici: catalog: materialele Proiectului științific Registrul adnotat al creațiilor muzicale din Republica Moldova = Сочинения композиторов Республики Молдова в библиотеке симфонического оркестра Национальной Филармонии им. С. Лункевича: каталог: материалы научного проекта Аннотированный регистр музыкальных произведений Республики Молдова*. Chișinău: Valineх, 2014. 234 p.

¹⁸ СТОЛЯР, З. *Георгий Няга*. Москва: Советский композитор, 1959. 11 с.

cu coarde, suita pentru pian și cea pentru cvartet de coarde, toate trecute în revistă alături de opusuri semnate de alți compozitori. Cel de-al doilea articol, închinat în totalitate muzicii instrumentale a lui Gheorghe Neaga, cuprinde informații doar despre prima sonată pentru vioară și pian și primul cvartet de coarde. Deși eterogene din punct de vedere metodologic, ambele texte conțin repere analitice prezentate explicit și bine argumentat, urmate imediat de exemplificări cu fragmente din partituri.

Cea mai recentă monografie închinată lui Gheorghe Neaga, a cărei autoare este subsemnata, a fost editată în anul 2022 și se intitulează *Muzica instrumentală de cameră a compozitorului Gheorghe Neaga: între tradiție și inovație* [5]. Textul reprezintă o viziune panoramică asupra creației instrumentale de cameră din perspectiva relației a două concepte deosebit de actuale astăzi — „tradiție” și „inovație” și descrie particularitățile gândirii, precum și modalitățile de exprimare ale compozitorului în cele trei etape ale parcursului său creativ. Prin studierea la nivelurile sintactic și semantic a unui șir de partituri ilustrative pentru fiecare gen — miniatură, sonată, trio, cvartet și suită — se încearcă descoperirea forței motrice a evoluției stilului componistic al lui Gheorghe Neaga.

Materialul muzical care a servit drept sursă pentru elaborarea monografiei include un grup de opusuri ilustrative, cum ar fi miniaturile pentru vioară și pian *Oleandă, Hora spiccato, Joc* și *Joc moldovenesc*, cele pentru pian *Dans lent* și *Studiu de concert*, precum și două cicluri de piese pentru pian; *Sonata Nr.1* și *Sonata Nr.2* pentru vioară și pian, dar și *Sonata* pentru pian; *Trio-ul* pentru vioară, clarinet și pian și *Trio-ul* pentru vioară, violoncel și pian; cvartetetele pentru coarde Nr.1, Nr.2 și Nr.3; suitele pentru pian, pentru cvartet de coarde, pentru orchestră de cameră și pentru orchestră de coarde, precum și *Suita concertantă* pentru violoncel și pian. Analiza fiecărei creații este însoțită de exemplificări cu note și scheme, după caz, precum și de unele trimiteri către surse bibliografice considerate necesare unei eventuale investigații complexe a problemei semnalate în text. De altfel, bibliografia lucrării, destul de extinsă, cuprinde multe și diverse publicații ce vizează numele și creația lui Gheorghe Neaga, însă lista nu trebuie considerată una completă și poate fi adăugită.

Muzica instrumentală de cameră a lui Gheorghe Neaga în publicațiile de referință. Studiile care prezintă separat sau delatolaltă opusuri camerale-instrumentale ale compozitorului sunt realizate în baza unor obiective istorice, teoretice sau interpretative. Spre exemplu, pianistele Inna Hatipova¹⁹ și Ruslana Sprinceanu²⁰ se expun diferit în textele lor asupra unui grup de piese pentru pian. Prima autoare oferă cât mai multe detalii care ar contribui, în viziunea sa, la o interpretare adecvată a creațiilor, iar cealaltă îl include pe Gheorghe Neaga printre autorii de miniaturi pentru pian din diferite perioade ale secolului XX.

---

¹⁹ НАТИПОВА, И. Пiesele pentru pian de Gheorghe Neaga: particularități de interpretare. În: *Anuar științific: muzică, teatru și arte plastice*. Nr.7, 2006. Chișinău: Grafema Libris, 2007, p. 62–69; ХАТИПОВА, И. *Фортепианные произведения композиторов Республики Молдова в учебном процессе музыкальных вузов*. Кишинэу: Grafema Libris, 2010. 196 с.

²⁰ SPRINCEANU, R. Repere în evoluția miniaturii pentru pian din Moldova în anii '60–'70. În: *Conferința de totalizare a muncii științifico-didactice a profesorilor pe anul 1999, 12 mai 2000*. Chișinău: Tipografia Universității Pedagogice de Stat Ion Creangă, 2000, p. 100–101; SPRINCEANU, R. Tendințele stilistice în miniatura pentru pian a compozitorilor din Moldova în anii '80-'90 al secolului al XX-lea. În: *Conferința de totalizare a muncii științifico-didactice a profesorilor pe anul 1999, 12 mai 2000*. Chișinău: Tipografia Universității Pedagogice de Stat Ion Creangă, 2000, p. 130–132.

Avându-se în vedere faptul că „tendința compozitorului pentru muzica violonistică se explică prin specialitatea sa interpretativă, precum și prin influența activității pedagogice și concertistice ca violonist” [6, p. 62], un număr mare de articole vizează piesele dedicate vioarei. Câteva cercetări în acest sens aparțin interpretei Olga Vlaicu²¹, care a mai analizat sporadic și alte genuri camerale regăsite în repertoriul pentru instrumente cu coarde al lui Gheorghe Neaga, cum ar fi prima sonată pentru vioară și pian sau cvartetele pentru instrumente cu coarde. Aceeași sonată mai figurează și în cadrul unor articole cu tematici istorice ale muzicologilor Svetlana Țircunova²² și Izolda Miliutina²³, iar despre cvartete a scris Tatiana Bolocan²⁴. Și tot la capitolul cvartetelor se înscrie investigația temeinică a Elenei Vladimirova²⁵ asupra dramaturgiei intonaționale și tematice a primului opus al compozitorului.

Un loc important în repertoriul instrumental de cameră al lui Gheorghe Neaga îl ocupă suita. Muzicologul Tatiana Berezovicova a semnat numeroase studii axate anume pe acest gen. Dintre toate se evidențiază câteva articole²⁶ și o monografie cu caracter sintetic [7]. Pe lângă suitele mai multor compozitori, analizate în contextul diferitor parametri, autoarea a adăugat și câteva creații ale lui Gheorghe Neaga ce figurează în alte surse ca cicluri de piese (*Recitativ și Burlescă, Mășți ori Cinci piese* — toate pentru vioară și pian), motivând prin faptul că „acest gen (suita — n.n. N.C.) cum nu se poate mai bine corespunde mentalității artistice a maestrului” [7, p. 98].

---

²¹ VLAICU, O. Etapele de bază ale evoluției istorice a muzicii violonistice în Republica Moldova. În: *Conferința de totalizare a muncii științifico-didactice a profesorilor pe anul 1999, 12 mai 2000*. Chișinău: Tipografia Universității Pedagogice de Stat Ion Creangă, 2000, p. 136–140; VLAICU, O. Imaginile de tip scherzo în muzica violonistică a lui Gheorghe Neaga. În: *Conferința de totalizare a muncii științifico-didactice a profesorilor pe anul 1999, 12 mai 2000*. Chișinău: Tipografia Universității Pedagogice de Stat Ion Creangă, 2000, p. 121–124; VLAICU, O. Tradiții folclorice în *Suita pentru vioară și pian* de Gh. Neaga: aspectele interpretativ și pedagogic. În: *Învățământul artistic — dimensiuni culturale: conferința de totalizare a activității științifico-didactice a profesorilor, anul 2003*. Chișinău: Grafema Libris, 2003, p. 147–152; ВЛАЙКУ, О. Произведения для скрипки и фортепиано композиторов Республики Молдова (вторая половина XX века). Кишинэу: Grafema Libris, 2011. 226 с.

²² ЦИРКУНОВА, С. Старое и новое в сонате композиторов Молдовы. В: *Tradiții și inovații în muzica secolului al XX-lea = Традиционное и новое в музыке XX века: materialele conferinței științifice internaționale*. Chișinău: Goblin, 1997, p. 88–94.

²³ MILIUTINA, I. Sonata instrumentală moldovenească în deceniul al șaptelea. În: *Probleme actuale ale artei naționale*. Chișinău: Știința, 1993, p. 72–76.

²⁴ BOLOCAN, T. Etapele de constituire și unele particularități stilistice ale cvartetelor de coarde în creația compozitorilor din Republica Moldova. În: *Anuar științific: muzică, teatru și arte plastice: Învățământul artistic — dimensiuni culturale: conferința de totalizare a activității științifico-didactice a pedagogilor și doctoranzilor AMTAP, 22 aprilie 2005*. Chișinău: Grafema Libris, 2005, p. 165–172; BOLOCAN, T. Particularitățile structurii compoziționale în cvartetele de coarde ale compozitorilor din Republica Moldova (anii '70–'80 ai sec. XX). În: *Anuar științific: muzică, teatru și arte plastice*. Nr.7, 2006. Chișinău: Grafema Libris, 2006, p. 50–58; BOLOCAN, T. Procedee și tehnici polifonice în cvartetele de coarde ale compozitorilor din Republica Moldova din anii 70–80. În: *Anuar științific: muzică, teatru și arte plastice: Învățământul artistic — dimensiuni culturale: conferința de totalizare a activității științifico-didactice a pedagogilor și doctoranzilor AMTAP, 22 aprilie 2005*. Chișinău: Grafema Libris, 2005, p. 172–179.

²⁵ ВЛАДИМИРОВА, Е. Первый квартет Г. Няги. В: *Известия АН МССР: серия общественных наук*. №2, 1982. Кишинев: 1982, с. 59–67.

²⁶ BEREZOVICOVA, T. Suita instrumentală în creația componistică a lui Gheorghe Neaga. În: *Cercetări de muzicologie*. Chișinău: Știința, 1998, p. 93–98; БЕРЕЗОВИКОВА, Т. Вопросы единства цикла в инструментальных сюитах композиторов Молдовы. В: *Tradiții și inovații în muzica secolului al XX-lea = Традиционное и новое в музыке XX века: materialele conferinței științifice internaționale*. Chișinău: Goblin, 1997, p. 95–103.

Suita pentru pian și cea *concertantă* pentru violoncel și pian au mai fost incluse în cadrul unor investigații cu caracter monografic ce aparțin pianistei Ina Hatipova și violoncelistei Nadejda Cozlova²⁷. Însă cele mai multe publicații dedicate aproape tuturor suitelor lui Gheorghe Neaga, precum și multor altor opusuri ale acestuia în genurile de miniatură, sonată, trio sau cvartet, aparțin subsemnatei. Întreaga listă de titluri poate fi găsită în bibliografia monografiei aceleiași autoare [5]. Având la bază o metodologie diversă, toate articolele pot fi considerate un suport util pentru ulterioarele studii teoretice, pentru că muzica instrumentală de cameră a acestui compozitor oferă suficiente argumente pentru a fi selectată în mod repetat drept obiect de studiu din diverse perspective teoretice, istorice sau interpretative.

Repere bibliografice în literatura de specialitate. De mare utilitate în cercetarea muzicii instrumentale de cameră a lui Gheorghe Neaga sunt numeroase texte ce conțin referințe mai mult sau mai puțin directe la anumite opusuri ale compozitorului, la stilistica și tehnicile de compoziție folosite de acesta, la formele și scriitura aplicate etc. Investigații semnate de Aleksandr Abramovici și Solomon Lobel, Izolda Miulitina, Tatiana Muzîca, Elena Mironenco, Alina Pereteatco, Parascovia Rotaru sau Galina Cocearova, dar mai ales cele ale muzicologului Vladimir Axionov, vizează diferite aspecte ale componisticii autohtone și pot oferi direcția potrivită în soluționarea unei probleme științifice.

Unele lucrări ale acestora sunt monografii — cum ar fi *Arta muzicală din Republica Moldova: istorie și modernitate*²⁸, editată de un grup de autori enumerați în alineatul anterior —, altele sunt studii cuprinse în publicațiile apărute în urma unor conferințe științifice — printre care *Tradiții și inovații în muzica secolului al XX-lea*, *Cercetări de muzicologie*, *Pagini de muzicologie*, *Învățăământul artistic — dimensiuni culturale*, *Anuar științific: muzică, teatru, arte plastice*, *Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică* ș.a. —, în revista *Arta* sau în culegerile *Музыкальная культура Молдавской ССР* și *Музыкальное творчество в Советской Молдавии: вопросы истории и теории*.

Repere metodologice se găsesc și printre scrierile fundamentale elaborate de savanți din diferite colțuri ale lumii asupra genurilor cameral-instrumentale, a formelor muzicale și a tipurilor de scriitură, a stilurilor sau tehnicilor componistice. Un suport teoretic considerabil pot fi unele articole, monografii și tratate semnate de Dumitru Bughici, Vasile Herman, Gheorghe Firca, Wilhelm Georg Berger, Pascal Benteoiu, Valentin Timaru, Laura Vasiliu, Valentina Sandu-Dediu, Clemansa Liliana Firca, Dan Voiculescu, Victor Giuleanu, Mark Aranovskii, Boris Asafiev, Igor Sposobin, Lev Mazel, Iurii Holopov, Valentina Holopova, Ctirad Kohoutek, Berry Wallace, John Hugh Baron, Richard Stöhr, František Zdeněk Skuherský ș.a.m.d., precum și ghiduri, lexicoane, dicționare și ediții enciclopedice semnate sau coordonate de Gheorghe Firca, Tudor Ciortea, Hugo Riemann, Nickolas Cook, Walter Willson Cobbett, François-René Tranchefort, Jacques Chailley ș.a.

---

²⁷ ХАТИПОВА, И. *Фортепианные произведения композиторов Республики Молдова в учебном процессе музыкальных вузов*. Кишинэу: Grafema Libris, 2010. 196 с.; COZLOVA, N. *Suita concertantă pentru violoncel și pian* de Gheorghe Neaga: particularitățile compoziției și dramaturgiei. În: *Anuar științific: muzică, teatru și arte plastice*. Nr.7, 2006. Chișinău: Grafema Libris, 2006, p. 43–50; КОЗЛОВА, Н., ЦИРКУНОВА, С. *Камерно-ансамблевая музыка в Республике Молдова: вопросы теории, истории и методики преподавания*. Chișinău: Pontos, 2014. 256 с.

²⁸ *Arta muzicală din Republica Moldova: istorie și modernitate*. Chișinău: Grafema Libris, 2009. 940 p.

Concluzii. Examinarea surselor bibliografice la care se fac trimiteri în articolul de față oferă nu doar o viziune panoramică, de sinteză, asupra creației instrumentale de cameră a compozitorului Gheorghe Neaga, ci constituie și un fundament în soluționarea celor mai diverse probleme istorice, teoretice și de interpretare ce vizează muzica acestuia. Actualitatea oricărui demers de cercetare trebuie susținută necondiționat, avându-se în vedere însemnătatea pentru arta națională a componisticii lui Gheorghe Neaga și necesitatea valorificării plenare a acesteia, lipsa unor studii complexe despre întreaga activitate a compozitorului, precum și încercarea înscrierii numelui său într-un cadru cultural internațional.

Referințe bibliografice

1. *Gheorghe Neaga: Biobibliografie*. Alcăt. Neagu, C., Balan, L. Chișinău: Imprimeria BNRM, 2001.
2. СТОЛЯР, З. *Георгий Няга*. Chișinău: Cartea Moldovenească, 1973.
3. КЛЕТНИЧ, Е. Георгий Няга. В: *Композиторы Советской Молдавии*. Chișinău: Literatura artistică, 1987, с. 201–242.
4. КЛЕТНИЧ, Е. Инструментальная музыка Георгия Няги (вопросы эволюции стиля). В: *Композиторы Союзных Республик: сборник статей*. Вып. 4. Москва: Советский композитор, 1983, с. 3–33.
5. СІСІУС, N. *Muzica instrumentală de cameră a compozitorului Gheorghe Neaga: între tradiție și inovație*. Timișoara: Eurostampa, 2022.
6. НАТИРОВА, I. Piesele pentru pian de Gheorghe Neaga: particularități de interpretare. În: *Anuar științific: muzică, teatru și arte plastice*, 2006, Nr.7. Chișinău: Grafema Libris, 2007, p. 62–69.
7. BEREZOVICOVA, T. *Suita instrumentală în creația componistică din Republica Moldova (secolul XX)*. Chișinău: Pontos, 2015.